

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Марко Беденко

ВДУМЛИВЕ ЧИТАННЯ

- ✓ Розуміємо
- ✓ Аналізуємо
- ✓ Генеруємо

*Навчальний посібник
для 4-го класу*



ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 82-93(075.2)
ББК 83 я71
Б38

Беденко М.В.

Б38 Вдумливе читання. Розуміємо, аналізуємо, генеруємо : навчальний посібник для 4-го класу / М.В. Беденко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2014 — 80 с.

ISBN 978-966-10-3745-7

Посібник дає змогу формувати навички смислового читання, а саме: розуміти зміст науково-популярного й інформаційного текстів; аналізувати прочитане; генерувати усні й письмові тексти. Це сприятиме встановленню міжпредметних зв'язків і забезпечить ефективне навчання.

Кожен розворот посібника — це окремий урок. У кінці посібника подано методичні вказівки.

Для вчителів початкових класів, четвертокласників та їхніх батьків.

УДК 82-93(075.2)
ББК 83 я71

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-3745-7

© Беденко М.В., 2014
© Навчальна книга — Богдан, 2014

ПЕРЕДМОВА

Мета посібника — навчити дітей отримувати інформацію і знання з тексту.

Самостійний аналіз прочитаного — невід’ємна частина сучасного навчання. А наш посібник спонукає дитину до читання. Завдання допомагають учням краще зрозуміти зміст, виокремлювати найважливіше, узагальнювати інформацію одного тексту, а також пов’язувати його з прочитаним раніше.

Робота із заголовками, усні та письмові перекази вчать дитину висловлювати свої думки.

Така інтелектуальна робота важка для учнів, тому наші тексти короткі і, водночас, цікаві. На кожному уроці потрібно працювати з кількома текстами. Треба залучити немало зусиль, щоб усе зрозуміти і виконати усі завдання. Лише така робота дає змогу вийти на той рівень, якого вимагає Державний стандарт загальної початкової освіти.

Узагальнюючи, хочемо зазначити, що наш посібник:

- готує дитину до майбутніх навчальних навантажень;
- формує навички сприйняття, аналізу і генерування інформації;
- розвиває розуміння рідної мови і її логічних структур.



КВАДРАТНІ КОЛЕСА

Колеса завжди роблять круглими, інакше по рівній дорозі автомобіль буде стрибати, як по грудках.

Та якщо побудувати дорогу так, щоб вона опускалася і піднімалася там, де на колесах виїмка, такою дорогою рівно їхатиме лише автомобіль з квадратними колесами.



Правда, якщо на колесах виступи і виїмки не співпадатимуть з нерівностями дороги або матимуть різні розміри, то ніяка особлива дорога не допоможе. Машина все одно стрибатиме.

А круглі колеса по плоскій дорозі їдуть без стрибків. Навіть якщо колеса різні за розмірами — все одно машина їде рівно.

1) Чи буде стрибати машина на будь-якій дорозі, якщо круглі колеса закріплені на вісі не в центрі колеса, а ближче до одного краю?

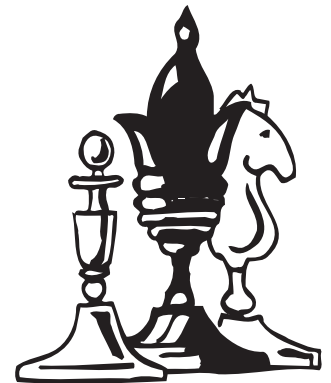
Так. Ні.

2) Чому погано, коли машина стрибає на дорозі?

Це негарно. Це незручно.
 Це заборонено правилами дорожнього руху.



За легендою, до перського царя прибули посли з Індії. Серед подарунків, навантажених на ста верблюдах, була гра. Правила цієї гри треба було розгадати. Інакше індуси погрожували війною. Перший міністр — великий візир — розгадав правила цієї гри. Незабаром вона стала дуже популярною в Ірані. Пізніше потрапила в Європу. На Сході вважали, що ця гра дає людині мудрість, урівноваженість, допомагає досягти гармонії в собі та у Всесвіті. Гра називалася чат ранг — 4 частини війська. Потім за нею закріпилася перська назва — шах-мат, тобто король помер.



1) Де були створені шахи?

В Індії. У Швеції. У США.

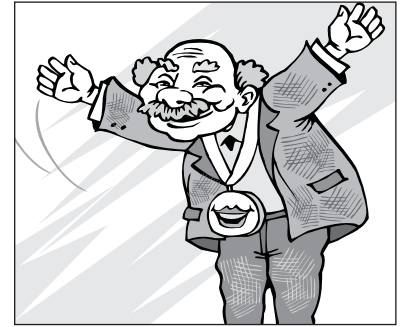
2) Хто, за легендою, розгадав правила гри в шахи?

Кохана дружина шаха. Великий візир. Сам шах.



ОРДЕН УСМІШКИ

Яких лишень орденів немає у світі! Англійці пишаються орденем Підв'язки. Це стрічка, яку прив'язують до ноги. В Японії є орден Сонця, що сходить, а в США — Пурпурного серця.



Але польський орден Усмішки, напевно, найнезвичніша з нагород. Окрім назви, досить цікавою є церемонія нагородження цим орденем. Адже вручають його ...діти!

Щороку уряд країни нагороджує орденем Усмішки ту людину, яка особливо полюбилася польським дітям. Цей орден отримували артисти, дитячі лікарі, письменники, улюблені вчителі, спортсмени і рятівники. А ось політики і військові досі залишаються без цього ордену.

Якою, на твою думку, повинна бути людина, яку нагороджують орденем Усмішки?



Навіть слово «акула» викликає в людини жах. Але існують акули, яких нічого бояться. Це найбільші риби в океані — метрів 20 у довжину. Називаються ці акули китовими. І не лише через свої розміри. Харчуються вони, як і кити, дрібними рачками і рибкою. Пливе акула океаном і проціджує через рот воду. Рот у неї широкий з 15 тисячами дрібних зубів — наче сито. На цьому ситі й залишається здобич акули.



Китові акули — дуже спокійні тварини. Аквалангісти частенько катаються на них. Схопляться за плавник, і рибина буксирує їх, наче катер.

1) Яка сучасна риба найбільша?

Кашалот. Біла акула. Китова акула. Білуга.

2) Чим живляться китові акули?

Дрібними рачками. Іншими акулами. Тюленями.

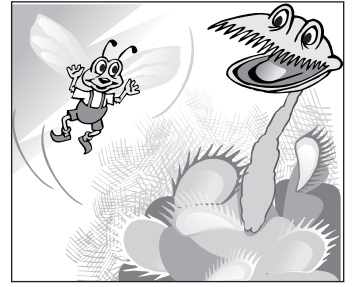
3) Чи небезпечна китова акула для людини?

Так. Ні.



КВІТИ-ПАСТКИ

Багато квітів приваблюють комах, щоб ті запилювали їх і допомагали розмножуватися рослинам. Але є квіти, які приманюють комах з кровожерливою метою. Наприклад, венерина мухоловка. Дуже красива квітка, схожа на вишукану жіночу туюфельку з кришкою. Якщо якась комаха потрапить всередину квітки, то опиниться в пастці.



Коли давні люди бачили квіти-мисливці, то розповідали страшні історії про рослин-людодів. Але учені дослідили Землю вздовж і впоперек, переконавшись, що квіти на людей не полюють. Лише на мух, жуків і мурах.

1) Чому квіти стають мисливцями?

- Через природну шкідливість. Через спортивний інтерес.
 Через голод.

2) Якою, на твою думку, повинна бути рослина-мисливець, щоб створювати загрозу для людей?



У великих містах люди, які носять на собі рекламу, явище звичне. А ось тварин для цього використовують рідше. Один фермер, який жив біля залізниці поряд з Лондоном, вирішив зайнятися рекламним бізнесом. Він причепив рекламні щити на спинах своїх коровам. Корови спокійно пасуться, як і паслися, а рекламу на коровах прочитали всі пасажири поїздів, що проходять повз. Крім того, багато газет надрукували фотографії корів з рекламними плакатами, та й телебачення їх показало.



1) В якому бізнесі вирішив підробити винахідливий фермер?

- У туристичному. У рекламному.
 У будівельному.

2) Де фермер розмістив рекламу?

- На паперових зміях. На своєму будинку.
 На своїх тваринах.

3) Поруч з якою залізницею жив фермер?

- Лондонською. Паризькою. Токійською.

Урок 26 (стор. 54–55).

Четвертокласники читають тексти, обговорюють, відповідають на запитання, складають список ключових слів до розповіді, яка їм найбільше сподобалася. Досить цікавим буде експеримент із завдання 1. До тексту із завдання 3 складають план, який записують у зошиті для творчих робіт. Потім школярі пишуть переказ розповіді за цим планом.

Урок 27 (стор. 56–57).

Після опрацювання текстів учні відповідають на тестові запитання, придумують власні питання. За змістом прочитаного проводиться бесіда. Складають списки ключових слів до текстів із завдань 1 і 3, з опорою на які усно переказують оповіді.

Урок 28 (стор. 58–59).

Школярі працюють над текстами за засвоєним алгоритмом: читають, обговорюють, відповідають на запитання, добирають заголовки.

Щоб виконати завдання 3, учні згадують текст «Летючі риби Джорджа Кейлі» (стор. 50). Можуть виникнути труднощі. Проте не варто позбавляти дітей можливості переказати текст із пам'яті. Якщо вдається не дуже добре, розповідь читають ще раз. Після цього складають план і переказують текст письмово.

Урок 29 (стор. 60–61).

Четвертокласники читають тексти, обговорюють, відповідають на запитання, складають список ключових слів до розповіді, яка їм найбільше сподобалася. Самостійно і без плану школярі письмово переказують тексти із завдань 1, 3.

Урок 30 (стор. 62–63).

Після опрацювання текстів учні відповідають на тестові запитання, придумують заголовки до розповідей із завдань 2 і 4. У зошитах для творчих робіт четвертокласники записують власні запитання до текстів, письмово переказують оповіді із завдань 1, 3.

Урок 31 (стор. 64–65).

Спочатку учні працюють за засвоєним алгоритмом роботи, добирають заголовки до текстів із завдань 2, 4. Аналізуючи прочитане, діти визначають два тексти, схожі між собою. Оповіді із завдань 1, 3 — обидві про писемність. Текст про китайські ієрогліфи переказують письмово.

Урок 32 (стор. 66–67).

Четвертокласники читають тексти, відповідають на запитання, добирають заголовки до розповідей із завдань 2, 4. Потім діти діляться на дві групи: перша письмово переказує текст із завдання 1 з опорою на список ключових слів, друга — складає план до тексту із завдання 3, з опорою на який пише переказ оповіді.

Урок 33 (стор. 68–69).

Після опрацювання текстів учні відповідають на тестові запитання, придумують заголовки до розповідей. Щоб виконати завдання 3, згадують текст про чайні церемонії в Англії та Китаї (стор. 51). Спочатку діти намагаються розповідь з пам'яті. Якщо виникають труднощі, текст читають ще раз. Після цього складають список ключових слів, пишуть переказ.



Навчальне видання

БЕДЕНКО Марко Васильович
ВДУМЛИВЕ ЧИТАННЯ

- ✓ **Розуміємо**
- ✓ **Аналізуємо**
- ✓ **Генеруємо**

*Навчальний посібник
для 4-го класу*

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Марія Мигаль*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Людмили Гумен*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 23.10.2013. Формат 60x84/8. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Умовн. друк. арк. 9,93. Умовн. фарбо-відб. 9,93.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3745-7

